

[Aksel Larsen.]

ningsfrihed her i landet, men ulykken er den, at vi lever i et kapitalistisk samfund, og at den, der har flest penge, også har mest trykkefrihed og mest foreningsfrihed. For at få dette forhold ændret må vi have samfundet lavet om, ophæve privatejendomsretten til produktionsmidlerne og tage fat på opbygningen af et socialistisk samfund; så længe det ikke sker, kunne man da i hvert fald gøre noget for at forhindre de værste udskjelser. Der udgives en syndflod af blade og andre skrifter herhjemme; der drives en omfattende politisk agitation, såvel gennem disse blade og skrifter som ved møder og på anden måde, og det forekommer mig, at såvel partier som blade og tidsskrifter o. lign., der driver politisk agitation, i det mindste burde have pligt til at oplyse, hvem der sætter dem i stand til at udnytte trykke- og talefriheden i det omfang, de gør.

Hvis befolkningen vidste, hvorfra partierne og bladene har deres pengemidler, kunne den bedre dømme om, hvem der står bag dem, hvem der har indflydelse på deres politik. Jeg tror, at hvis Danmarks landbrugere vidste, at det ene af regeringspartierne, venstre, årlig får 400 000 kr. fra storindustrien som tilskud til partiets agitation, ville de blive noget betænkelige ved situationen. Jeg tror, at noget lignende gælder for andre partier. Det kommunistiske parti er det eneste parti, som regelmæssigt og offentligt meddeler regnskabet for, hvorfra det har indtægterne til sin agitation og bladvirksomhed. Jeg synes, det ville være hensigtsmæssigt, om man i grundloven fik indsat en paragraf, der forpligtede alle partier og blade til at gøre det samme, sådan at vælgerne, når de blev udsat for politisk agitation, var i stand til at dømme om, hvem der har interesse i, at denne politiske agitation bliver drevet, hvem der betaler den.

Der findes en paragraf, som vist egentlig burde henhøre under afsnittet om frihedsparagraffer, men er gemt under afsnittet om regeringens beføjelser. Det er en paragraf om tjenestemænd. Det er ikke en paragraf om tjenestemændenes liggeret, men en paragraf om ulighed, og vi vil modsætte os, at en sådan ulighed fastslås i grundloven. Man er gået bort fra det gamle begreb om embedsmænd og har fastslået, at fremtidig eksisterer, i hvert fald i forhold til

staten, kun tjenestemænd; og derpå har man delt tjenestemændene i to kategorier, de, der udnævnes af kongen, og de, der ikke udnævnes af kongen. Man siger i den pågældende paragraf, at de af kongen udnævnte tjenestemænd kun kan forflyttes uden deres samtykke, når de ikke derved lider tab i de med tjenestemandsstillingen forbundne indtægter o. s. v., o. s. v. Hvorfor i alverden skal det kun være de af kongen udnævnte tjenestemænd, der har denne grundlovssikrede fortrinssstilling? Hvorfor skal den ikke gælde for alle? Man har sagt til mig: i praksis gælder den for alle. Men det giver jeg ikke meget for, for hvis man ønsker, at den skal gælde for alle, hvorfor må det så ikke stå i grundloven? Hvis det står i en almindelig lov eller fremgår af almindelig praksis, kan denne lov eller denne praksis jo ændres, når som helst en regering og et rigsdagsflertal vil, og skal vi have en paragraf om tjenestemændenes rettigheder, forekommer det mig, at rettighederne skal være ens for dem alle, uanset hvem de er udnævnt af.

Der mangler i grundlovsforslaget en række rettigheder for borgerne, som det forekommer mig man må indføje deri. Det er udmærket, at man har trykkefrihed, foreningsfrihed, mødefrihed, talefrihed, valgret o. s. v., og jeg skal ingenlunde underkende betydningen af disse rettigheder, men jeg tror, det i det samfund, vi befinder os i — og jeg gentager, det er jo 100 år siden, Monrad skrev grundloven af 1849 — er nødvendigt at fastslå visse fundamentale materielle rettigheder for befolkningen. Her tænker jeg på sådanne ting som lige ret til uddannelse. Man har gjort undervisningsparagraffen i grundlovsforslaget bedre, end den hidtil har været, men den lider stadigvæk af en meget stor mangel, idet den kun giver alle børn ret til undervisning i folkeskolen.

Hvis man vil have demokrati i samfundet, hvis man vil sikre sig en embedsmandsstand, der virkelig er udgået af et gennemsnit af folket, og hvis man vil sikre sig, at de bedst kvalificerede bliver embedsmænd her i samfundet, må man også indføre den praksis, at retten til uddannelse udelukkende er betinget af de pågældendes evner og ikke af deres forældres økonomiske vilkår. Der er en trist statistik over, hvem der bliver studenter i Danmark; 7 pct. af studenterne stammer fra arbejder-, fisker-